

Foto: Wortulo, CC0 1.0

Chatbots & samtaler – relationer i det senmoderne samfund

De fleste chatbots er designet til at tale, skrive og ligne mennesker. Det får flere og flere til at bruge dem som samtalepartnere om følelser. I et samfund præget af individualisering og aftraditionalisering søger nogle tryghed i teknologiske relationer.

Mange mennesker, såvel børn som voksne, er begyndt at bruge chatbots som samtalepartnere. Ikke blot tjenester som ChatGPT og Claude, men også tjenester som Replika, Character.ai og andre, der er specifikt designede "AI-venner" eller "AI-kærester". Der har været historier fremme om, hvordan en voksen dansk kvinde bruger Claude til at hjælpe med at strukturere en kaotisk hverdag som ADHD-patient og alenemor, og hun ved godt, at det er en maskine, men den er

altid til rådighed, hun har ikke råd til en psykolog, og så taler den altid pænt til hende uden at blive træt af at høre på hende, som hendes veninder bliver.

En anden historie handler om en 14-årig amerikansk dreng, der forelsker sig i sin chatbot og ender med at begå selvmord for at komme "op i himlen" til hende.

De fleste chatbots taler, skriver og lyder ikke som de maskiner, de er, selvom de måske burde. Ved at lyde som et menneske kommer vi mennesker til at 'antropomorfisere' – vi får følelser for maskinen, selv om vi godt ved, at det bare er en maskine, som aldrig nogensinde kan få de biologiske evner, som vi mennesker har: Vi kan føle, smage, græde, elske etc.

Reflektér individuelt – evt. med afsæt i

Anthony Giddens teorier

- Aftraditionalisering: Hvordan udfordrer chatbots traditionelle relationer som venskab og kærlighed? Er det et tegn på, at traditioner mister deres styrke i det senmoderne samfund?
- Individualisering og refleksivitet: Chatbots kan tilpasses og formes, som man ønsker. Er det et eksempel på, at individet i højere grad selv skal skabe sin identitet og vælge sine relationer?

- Udlejring af sociale relationer: Kan det ses som en form for “udlejring”, når man bruger en chatbot som følelsesmæssig støtte frem for familie, venner eller professionelle?
- Adskillelse af tid og rum: Hvad betyder det for vores relationer, at en chatbot altid er tilgængelig, uanset tid og sted?
- Ekspertsystemer og ansigtsløse relationer: Har du tillid til en chatbot, selvom du ikke ved, hvem der har programmeret den?
- Ontologisk usikkerhed: Tror du, nogle mennesker bruger chatbots som en måde at undgå usikkerheden i rigtige forhold, hvor relationer hele tiden skal forhandles?

Diskutér i grupper

- På hvilke måder afspejler brugen af AI-venner og chatbot-kærester de senmoderne livsvilkår? Kom fx ind på refleksivitet, aftraditionalisering og marginalisering.
- Diskutér, om relationer til chatbots kan gøre mennesker mere ensomme, eller om de netop skaber nye typer fællesskaber?
- Kan man have tillid til en chatbot som et ekspertsystem – og hvad er forskellen på en psykolog og en chatbot, når det handler om støtte og rådgivning?
- Anthony Giddens siger, at vi lever i et samfund med mange “rene forhold”. Kan man tale om et “rent forhold” til en chatbot – og hvad gør det i så fald ved menneskelige relationer?
- Diskutér, om den voksende brug af AI-samtalepartnere kan ses som en konsekvens af udlejring af omsorgsrelationer til staten og markedet.